

Waarheid

Anno 2017 leven we in een geëmancipeerde, sterk individualistische samenleving. Gelukkig is nagenoeg iedereen via internet met elkaar verbonden en kunnen we vrij en onbevangen kennis nemen van elkaars gedachten en ideeën. Was het maar waar. De neiging groepen te vormen blijkt hardnekkig en wordt zelfs verondersteld een evolutionair biologische eigenschap van de soort *Homo sapiens* te zijn. De mens lijkt zich het meeste op zijn gemak te voelen in kleine overzichtelijke groepen met hun eigen mores en vastomlijnde rituelen. Het verdwijnen van de vier klassieke zuilen bleek juist de opmaak voor

dat de waarheid door het ontstaan van *bubbles* steeds minder boven water komt. Het meest in het oog springende voorbeeld is de visstand van het IJsselmeer. Volgens sportvissers is het water leeggevist door beroepsvissers, beroepsvissers geven de schuld aan aalscholvers, wetenschappers staren zich blind op voedselarme niet-Nederlandse referentiegebieden en beleidsmakers zitten knel in het keurslijf van de Europese Kaderrichtlijn Water. Ieder zijn eigen waarheid. Een situatie die ruim twee decennia voor een patstelling heeft gezorgd.

“Eindelijk is er sprake van een breed gedeelde werkelijkheid, eindelijk kan er worden gewerkt aan het herstel van de visstand én visserij in het grootste binnenwater van Europa.”

Nog niet zo heel lang geleden was onze samenleving overzichtelijk verdeeld via religieuze of sociaaleconomische lijnen. Dankzij kerk, krant, vakbond, vereniging en omroeporganisatie ontstond een duidelijke afbakening in respectievelijk katholieke, protestant-christelijke, liberale en sociaal-democratische zuilen. Hoewel deze afbakening vaak scherp was, zorgde de Nederlandse nuchterheid ervoor dat de vier zuilen in een redelijke harmonie samen konden leven. Een belangrijke voorwaarde om het land bestuurbaar te houden. Door ontkerkelijking, democratisering, maar vooral vanwege de opkomst van de massamedia zette aan het eind van de jaren zestig van de vorige eeuw de ontzuiling in. Via radio en tv waren mensen ineens in staat kennis te nemen van elkaars reilen en zeilen. Het daaruit voortkomende wederzijdse begrip zorgde ervoor dat mensen zich minder dogmatisch gingen opstellen en de bestaande zuilen langzaam maar zeker verdwenen.

een extreme verzuiling in talloze groepen en groepjes met ieder een eigen kijk op de werkelijkheid. Paradoxaal blijkt internet, met name de snelle sociale media, te zorgen voor groepsvorming waarbij een eendimensionale kijk op de realiteit uitgangspunt is. Media als Facebook en Twitter verleiden je om heel selectief te winkelen en je aan te sluiten bij nieuwsgroepen die alleen jouw waarheid vertellen. De sociale media geven tegelijkertijd de ruimte ongestraft tekeer te gaan tegen andersdenkenden. Dit mechanisme is niet voorbehouden aan de boze blanke man, maar komt in alle lagen van de samenleving voor. Helaas ook in de wetenschap. Vooral in de toegepaste wetenschap lijkt de falsifieerbaarheid van Karl Popper dood en begraven en is reflectie ondergesneeuwd geraakt door politieke belangen, groepsdunk en publicatiedruk.

Terugkerend naar de wereld van vis, visserij en aanverwante zaken zien we ook hier

En laat het nu juist het IJsselmeer zijn waar de belanghebbenden het lef hebben om uit hun comfortzone te komen. Iets wat tot voor kort als onmogelijk werd gehouden. Hoe? Gewoon door open en eerlijk met elkaar te praten op basis van respect en vooral zonder vooraf piketpaaltjes te slaan. Een soort van iteratief proces waarbij alle betrokkenen woord voor woord consensus over de daadwerkelijke oorzaken van de achteruitgang van de visstand in het IJsselmeer (én Markermeer) hebben bereikt. Eindelijk is er sprake van een breed gedeelde werkelijkheid, eindelijk kan er worden gewerkt aan het herstel van de visstand én visserij in het grootste binnenwater van Europa.

Marco Kraal,
Hoofdredacteur